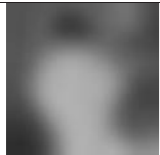

BRUSSELS HOGER ONDERWIJS MOET KUNNEN UITBREIDEN

De Brusselse bevolking neemt toe en het Nederlandstalige onderwijs is in de hoofdstad een gigantisch succes. Dat kan volgens **PAUL DE KNOP** maar één ding betekenen: binnen een paar jaar wordt het Brusselse hoger onderwijs overspoeld door Nederlandstalige studenten.

Barst de VUB straks uit haar voegen?

PAUL DE KNOP

Wie? Rector van de Vrije Universiteit Brussel, schrijft samen met socioloog Rudi Janssens.
Wat? Het zou gek zijn om dunbevolkte afdelingen van de VUB te schrappen.
Waarom? Het studentenaantal zal de komende jaren fors stijgen.

De bevolking van de hoofdstad is spectaculair aan het groeien. De druk op het basis- en secundair onderwijs is fors toegenomen, waardoor de inschrijvingen problematisch verlopen (*DS 24 februari*). Maar ook het aantal studenten in het hoger onderwijs zal ongetwijfeld gelijke tred houden met die demografische explosie. De Vrije Universiteit Brussel en de hoger onderwijsinstellingen in de hoofdstad staan dan ook voor een historische uitdaging.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest telt voor het eerst meer dan 1,1 miljoen inwoners. De periode dat Brussel jaar na jaar inwoners verloor — en midden jaren negentig ver onder het miljoen zat — ligt al lang achter ons en zal ook niet meteen terugkeren. Volgens de jongste prognoses zal in Brussel tegen 2020 het aantal inwoners jonger dan 25 met ruim 51.000 toenemen.

Voor het onderwijs — van kleuterscholen tot universiteiten — wordt deze bevolkingsexplosie een bijzonder zware uitdaging, maar tegelijk ook een unieke kans om de wereld van morgen mee gestalte te geven. Via het Nederlandstalig onderwijs — dat al jaren inspeelt op diversiteit en omgang met anderstaligheid — kan Vlaanderen een blijvende invloed verwerven in een van de belangrijkste beslissingscentra van de wereld.

Franstalige kleuters

Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel is een succesverhaal. Sinds de jaren negentig begonnen de Nederlandstalige kleuterscholen in Brussel uit hun voegen te barsten, door de massale instroom van Franstalige en anderstalige kleuters. Die vonden daarna steeds vlotter hun weg naar het Nederlandstalig lager onderwijs en daarna ook naar het secundair onderwijs. Momenteel gaat ruim 78 procent van de leerlingen uit het zesde leerjaar verder in een Nederlandstalige secundaire school in Brussel. Leerlingen die voor het Nederlandstalig onderwijs kiezen, kiezen ervoor om hun hele onderwijsloopbaan in het Nederlands te doorlopen. Het Nederlandstalig hoger onderwijs in Brussel vormt vervolgens de laatste etappe van hun schoolcarrière.

Een uitbreiding mag zich niet beperken tot het Brusselse lager en secundair onderwijs.

© Liesbeth Gaethofs

Het Nederlandstalig basis- en secundair onderwijs is vandaag goed voor 20 procent van de Brusselse leerlingen. Om dat marktaandeel te behouden zijn er tegen 2015 minstens 4.000 extra plaatsen nodig. De scholen barsten nu al uit hun voegen en moeten steeds meer leerlingen weigeren. Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel zou een historische kans missen mocht het zijn capaciteit niet gevoelig kunnen uitbreiden. Veel nieuwkomers in Brussel zijn noch Frans-, noch Nederlandstalig. Ze horen dus net zo goed thuis in het Nederlandstalig als in het Franstalig onderwijs. Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel

De wereld globaliseert, maar de student kiest voor een universiteit in de achtertuin

bewijst al jaren dat — mits de goede omkadering — de aanwezigheid van Frans en anderstalige leerlingen de kwaliteit niet hoeft aan te tasten.

De Vrije Universiteit Brussel zal de demografische evolutie van Brussel aan den lijve ondervinden. De instroom van nieuwe studenten verloopt immers steeds regionaler. De wereld globaliseert, maar de student kiest voor een universiteit in de achtertuin. Oost-Vlaamingen kiezen voor Gent, Antwerpenaars trekken naar de UA, steeds meer Limburgers geraken niet verder dan Hasselt. Ook de Vrije Universiteit Brussel en de andere Nederlandstalige instellingen voor hoger onderwijs in de hoofdstad rekruteren een meerderheid van hun studenten in Vlaams-Brabant en in Brussel. Het hoofdstedelijke rekruteringsgebied wordt vaak als een handicap beschouwd, omdat Brussel nu eenmaal een overwegend Franstalige stad is. Maar tegelijk wordt het steeds duidelijker dat de spectaculaire groei van de Brusselse bevolking en de al even spectaculaire groei van het Nederlandstalig basis- en secundair onderwijs over pakweg tien jaar ook voor een forse toename van het aantal studenten in het Nederlandstalig hoger onderwijs zal zorgen.

Verankerung

Die instroom vanuit de hoofdstad zelf zal zorgen voor een verdere verankerung van het Nederlands in het tweetalig hoofdstedelijk gewest. In goede verstandhouding met de Franstaligen en met een open blik op de wereld moeten we deze opportuniteit aangrijpen. De Vrije Universiteit Brussel zal die rol alvast maximaal vervullen. Een volledige universiteit met acht faculteiten en een universitair ziekenhuis zal ongetwijfeld een belangrijke bijdrage leveren tot de verdere ontwikkeling van Brussel als internationaal kennis- en beslissingscentrum. Dat is goed voor Vlaanderen en dat is goed voor Brussel. Want duizenden jonge Brusselaars met een universitair diploma op zak zijn het krachtigste antwoord dat je kan bedenken op de torenhoge werkloosheid waaronder de hoofdstad gebukt gaat. Daarom mag een uitbreiding van het Nederlandstalig onderwijsaanbod in Brussel zich niet beperken tot het lager en secundair onderwijs. Ook het hoger universitair onderwijs moet zich nu al kunnen voorbereiden op de toevloed aan nieuwe studenten die voor de deur staat. De hoofdstad beleeft op demografisch vlak een historische groei die nog vele jaren zal aanhouden. Net op zo'n historisch moment wil de Vlaamse overheid dat de Vrije Universiteit Brussel rationaliseert en staan sommige dunbevolkte opleidingen ter discussie. Dat is onbegrijpelijk in het licht van de jongste demografische evolutie. Vlaanderen moet dringend van koers veranderen, wil het geen historische vergissing van formaat begaan.

DE IDENTITEIT VAN VERHOFSTADT

Het essay van Guy Verhofstadt (*DS 24 februari*) doet niet weinig opiniemakers in de pen kruipen. Hieronder vindt u fragmenten van enkele langere reacties. De volledige teksten vindt u op: www.standaard.be/opinie

Anti-nazistische hamer

Zwaaien met de anti-nazistische hamer werkt altijd om de aandacht te trekken. Noem de gaskamers van Auschwitz de 'uiterste consequentie van het identiteitsdenken', zoals Guy Verhofstadt doet, en je tegenstander, de adept van het 'benepen' nationalisme, zou paf moeten staan. Geef je onbegrijpende collega's nog een populistische bolwassing en je dag kan niet meer stuk: Verhofstadt laat de negatieve reacties van onder meer Bernard Kouchner verdampen in honderden 'instemmende commentaren' van de gewone lezers van een eerder verschenen opiniestuk van hem over de Franse identiteit in *Le Monde*. Het wereldbeeld van de politicus en publicist Verhofstadt komt zwartwit over. Zijn definitie van het nationalisme bedient zich van verouderde clichés: hier 'civic', daar 'etnisch' nationalisme, respectievelijk belichaamd door Frankrijk en Duitsland. Letterlijk: 'Duitser ben je. Fransman word je.' Dat kan tellen als belediging. Bovendien is het 'beschaafde' *civic nationalism* op keper beschouwd het nationalisme van één dominante etnische groep die andere groepen onderdrukt of 'weggerationaliseerd' heeft. Geen beter bewijs dan het 'rationele' Frankrijk: ten tijde van de Franse revolutie sprak de helft van de bevolking een andere taal dan het Frans.

Dirk Roctus doceert internationale relaties aan de Lessius Hogeschool Antwerpen.

Calimero

Verhofstadt had gelijk met zijn kritiek op de Fransen: waarom zou hij als buitenlander geen kritiek mogen hebben op iets wat 'alleen de Fransen zou aanbelangen'? Maar Verhofstadt schiet door wanneer hij de uiterste consequentie van het identiteitsdenken vergelijkt met de gaskamers van Auschwitz. Met een gezonde portie nationale trots en nationalisme is niks mis. De Belgen zouden best wel eens over wat meer nationale trots mogen beschikken en hun eigen meervoudige identiteit mogen koesteren. Trots zijn op wie je als Belg, Vlaming, Waal bent en het ook uitdragen. Trots zijn op je geschiedenis en erfgoed. Maar ook meer sociaal engagement naar de eigen gemeenschap waar je deel van uitmaakt. Zo'n houding stimuleert mensen in hun solidariteit en gemeenschapszin. Maar helaas, vaak bespeur ik in België defaitisme en een zekere onverschilligheid als het gaat over onderwerpen die het eigen belang overstijgen. Als ik daar met Vlamingen over spreek, is de reactie dikwijls: 'zo is het altijd al geweest en we kunnen er toch niets aan veranderen'. In plaats van het gebrek aan nationale trots te koesteren, zouden Belgen beter wat trotser op zichzelf worden. Ook in de politiek, het bedrijfsleven en vooral bij de vakbonden gaat het er vaak zo aan toe. Hakken in het zand en de Calimero uithangen.

Evert van Wijk is Nederbelg, woont en werkt al twintig jaar in Vlaanderen als communicatietrainer voor bedrijfsleiders en politici.

De man zonder identiteit

Van dik hout zaagt men planken en van boude overgeneralisaties is nog niemand gestorven. Dat bewees Guy Verhofstadt gisteren op deze opiniepagina met een bevlogen stuk over de onzin van (nationale) identiteit. Zijn oproep om exclusieve nationalistische denkbeelden aan de kant te schuiven kan ik alleen maar onderschrijven, maar ik pas als hij ze vervangt door andere, even ongenuanceerde clichés. Met extremen kan je elke beweging aan de schandpaal nagelen. Islam = terrorisme, marxisme = stalinistische goelags, nationalisme = genocide, liberalisme = juntekapitalisme. Het ligt natuurlijk iets genuaueerder. Historisch gezien — en Guy Verhofstadt zal het niet graag horen — was het nationalisme een liberale, anti-conservatieve beweging die onder meer de democratische revoluties van de jaren 1830 en 1848/9 mee vorm gaf. Dat veranderde uiteraard in de loop van de twintigste eeuw met de waslijst van bloederige nationalistische conflicten die overal ter wereld uitgevochten werden. Maar je kan je met recht en reden afvragen of die slachtingen een exclusief kenmerk waren van het nationalisme. Niet alleen in naam van het Vaderland, ook ter meerdere eer en glorie van God, de Vrije Markt en het Proletariaat (om de belangrijkste te noemen) zijn misdaden tegen de menselijkheid gepleegd. Is dat een reden om religie, liberalisme en socialisme bij voorbaat af te wijzen?

Het is wel duidelijk dat Verhofstadt niets moet hebben van nationalist. Ik kan hem daarin volgen, maar elke vorm van collectieve identiteit verdacht maken, is niet alleen het kind met het badwater buiten keilen, maar in één beweging de hele badkuip erachter aan gooien.

Maarten Van Ginderachter is docent aan het departement Geschiedenis van de Universiteit Antwerpen.

SCOOP

TOM HEREMANS

SCOOP kiest elke week een aantal citaten, met een kritische blik op sterke verhalen en hoe ze in de media gebracht werden.

'Zes maanden verkering en dan mag haar lief binnen. Het is hier geen bordeel.' (*de ouders van Jada D. in Het Laatste Nieuws*)

Alles kun je die journalisten wijsmaken. Maandag stond in zowat alle Vlaamse kranten dat in Mechelen een meisje van achttien door twee mannen in een zwarte sportwagen was geduwd en naar een leegstaand pand gebracht, alwaar ze haar borsten hadden betast! Daarna bonden ze haar vast en lieten ze haar achter. Het moedige kind wist later op eigen kracht te ontkomen.

Wie trapt daar nu in? Wie gelooft dat mannen zich zoveel moeite getroosten om een keer *tet-teke rus* te kunnen doen? Wie mannen een beetje kent — andere mannen, bijvoorbeeld — weet beter: mannen zijn intrinsiek lui, dus als ze een keer initiatief tonen, dan willen ze meteen *all the way*.

Een argument à décharge van de journalisten is dat het parket van Mechelen het verhaal zelf heeft verspreid. De speurders hadden, zo bleek achteraf, zelf twijfels bij het verhaal, maar ze kunnen zich niet veroorloven om niet elke melding serieus te nemen. Dat klopt: ongeveer tegelijkertijd verscheen in ongeveer dezelfde Vlaamse kranten het bericht dat de speurders destijds in het onderzoek naar de moord op Annick Van Uytseel een tip (van een collega nog wel) hadden genegeerd. Die tip had hen al veel vroeger op het spoor van Ronald Janssen kunnen brengen. Een mens zou van minder in een kramp schieten. Bovendien was er in hetzelfde weekend nóg een poging tot aanranding in Mechelen. De link was gauw gelegd, toch door *Het Laatste Nieuws*: 'Twee aanrandingen in amper 24 uur: wellicht bendes aan het werk', concludeerde de krant maandag. Diezelfde dag nog bleek de eerste aanranding een kwakkel te zijn. Doorgaans worden kwakkel in kranten rechtgezet met een excuusje van twee regels, of helemaal niet. Dit keer was de rechtzetting zo mogelijk nog smakelijker dan het voorafgaande kwakkelbericht, reden waarom enkele kranten er nog meer plaats voor uittrokken. *Het Laatste Nieuws* zelfs een hele pagina. Een terrechte reflex, want toen wij lazen dat het achttienjarige meisje het verhaal had verzonnen omdat ze bij haar vriend was blijven slapen en ze dat niet durfde te zeggen aan haar ouders, konden wij alleen maar denken: wat voor ouders moeten dat wel niet zijn? Strengere, maar rechtvaardige

ouders, lezen we dinsdag in *Het Laatste Nieuws*. 'Wij komen niet uit de middeleeuwen', zo verduidelijken ze het citaat bovenaan dit item, 'maar Jada is de oudste van acht, ze moet het goede voorbeeld geven.' Volgende keer beter.

'Carrefour zet bonden voor het blok.' (*woensdag, opening van De Tijd*)

Alle kranten openden gisteren met het schokkende nieuws over de snoeiharde sanering bij Carrefour. Maar ze deden dat niet allemaal op dezelfde manier. Vooral de fotokeuze durfde te variëren. Veel close-ups van snotterende en verbouwereerde werknemers op de fronten van *De Morgen*, *Het Laatste Nieuws*, *Het Nieuwsblad* en *Gazet van Antwerpen*. Een iets afstandelijker overzichtsbeeld van een vakbondsmeting bij *De Standaard*: ook verbijstering en droefenis op de gezichten, maar hier geen huilebalken. Zelfs dat vindt *Le Soir* te veel emo: daar alleen een beeld van Carrefour-winkelkarretjes, inderdaad een groep slachtoffers die door de andere media schandelijk over het hoofd werd gezien. *De Tijd* heeft, zoals het een zakenkrant past, geen tijd voor slachtoffers. Op de front een foto van een verbeten Gérard Lavinay, topman van Carrefour, die onder de foto in sierlijke letters '*Ca passe ou ça ne passe pas*' mag zeggen. De kop boven het stuk is ook heerlijk combattief, het mededogen druipt van de zalmkleurige pagina.

'Ik zie toch al enkele lichtpuntes aan het einde van de tunnel.' (*Sergio in Dag Allemaal*)

Wat zal het nu zijn, Sergio? Dinsdag vertelt hij op de achterpagina van *Het Laatste Nieuws* dat hij zin heeft om met zijn auto tegen een boom te knallen en een pak anderen mee de dood in te sleuren. 'Sergio die serial killer, wees gerust.' Diezelfde dag laat hij in *Dag Allemaal* vrolijk optekenen dat het al een stuk beter gaat en dat hij voluit voor 2010 gaat. Bepreunen wij daar enige aanleg tot stemmingswisselingen? In ieder geval, Sergio verkoopt volgens *Dag Allemaal* zijn ruime villa in Lubbeek voor een kleine 700.000 euro.

'Het einde van de vastgoedcrisis.' (*coververhaal van Knack, deze week*)

Dat kan geen toeval zijn.

Tom Heremans is redacteur bij De Standaard.

WAARDE REDACTIE

Gravensteengroep

Het vijfde Gravensteenmanifest (*DS 22 februari*) kreeg reacties uit verschillende hoeken, onder meer ook van de denkgroep Res Publica, die vooral medeondertekenaar Etienne Vermeersch vi-seerde. Wie een inhoudelijke discussie tot een persoonlijke aanval herleidt hoeft doorgaans niet op een reactie te rekenen. Tenzij het voorval een komische vergissing betreft. Het vijfde Gravensteenmanifest *Driemaal links is ook rechts* werd namelijk niet door 'de eerbiedwaardige nestor' van de groep, maar door het jongste lid geschreven: ikzelf. De Gravensteengroep geeft de lijst van de ondertekenaars van een manifest gewoon omgekeerd alfabetisch weer, wat niets suggereert over het auteurschap.

Tinkeke Beeckman

(filosofe en auteur van het vijfde Gravensteenmanifest)

